

GÖTEBORG

Rödbo 20

Rönning

Gravfält äldre jäå

Grävningsrapport 1973-74

Fyndrapporter 1980-81

**Göteborgs stadsmuseum
Arkeologisk arkivrapport**

Nr 1973:15

Ark. Ark. Gbg. Kam.

RIKSANTIKVARIEÄMBETET OCH
STATENS HISTORISKA MUSEER
Box 5405
114 84 STOCKHOLM

Gam. 50/84 27 FEB. 1984

Datum 7 juni 1983

Dnr 4290/82

Göteborgs arkeologiska museum
Norra Hamngatan 14
411 14 GÖTEBORG

Till riksantikvarieämbetet och statens historiska museer
har inkommit rapport över arkeologisk grav- och boplatss-
undersökning, fornl 20, Rönning 1:3 m fl, Rödbo sn, Bo

Undersökningen utförd år 1973-74

Rapport inlämnad

Meddelande om Eder möjlighet att begära överlåtelse av
fyndet har översänts

Fyndet har/~~har ej~~ begärts av Eder

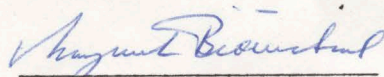
Vid föredragning 7 juni 1983 har riksantikvarieämbetet/
statens historiska museer beslutat att statens rätt med av-
seende på ovannämnda fynd enligt 13 § FML överlåtes på
Göteborgs arkeologiska museum

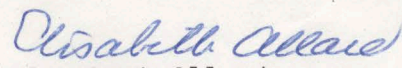
~~Fynden jämte förteckning över dessa kommer att översändas~~
~~genom statens historiska museer~~

Enligt 13 § FML kan statens rätt till fynd överlåtas till
museum som för framtiden har att taga erforderlig vård om
föremålet. Mottagaren får icke utan riksantikvarieämbetets
och statens historiska museers medgivande avhända sig fyndet.

RIKSANTIKVARIEÄMBETET

B1. A

Margareta Biörnstad

Elisabeth Allard

RÖDBO 20, RÖNNING GRAVFÄLT ÄLDRE JÄRNÅLDER

Flatmarksgravfält med ett 50-tal anläggningar i form av flatmarksgravar, härdar m m inom fyra matjordsavbanade, närliggande åkrar. Genom gravtyper, föremål och C-14 analyser daterade till äldre järnålder, d v s ca 400 f Kr - 50 e Kr.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Läge: Rönning 1:3, 1:6 och 4:1, Rödbo, Göteborg.

Grävningssorsak: Matjordsavbaning varvid mörka fläckar, keramik och brända ben kommit fram. Några kostnader för undersökning kunde enligt Riksantikvarieämbetet ej belastas markägare/exploatör. Undersökningen genomfördes därför som fältkurs vid institutionen för arkeologi vid Göteborgs universitet vid två tillfällen, maj 1973 och maj 1974. Däremellan genomförde arkeologiska museet undersökning av en anläggning som hotades av förstörelse i maj 1973 (B 1). Tre skilda undersökningsrapporter gjordes. Med dessa som utgångspunkt har utarbetats en rapport som finns i ett exemplar i GAM:s arkiv. Här föreliggande rapport är en sammanfattning och bearbetning av den preliminära rapporten.

Grävningstid: 2-8 maj, 15 maj 1973 och 6-10 maj 1974.

Arbetstid i fält: ca 1500 timmar.

Undersökt yta: ca 3700 kvm.

NATURVETENSKAPLIGA BESTÄMNINGAR

Benbestämningar har gjorts av: 1973 fil kand Jan Ekman och 1981 fil kand Leif Jonsson (Exkurs 1).

13 st prover av träkol har C-14 analyserats av Laboratoriet för isotopgeologi, Naturhistoriska riksmuseet, Stockholm, (Exkurs 2). Trädartsbestämning av träkol har gjorts av Lars Arvidsson, Botaniska institutionen, Göteborgs universitet 1976 (Exkurs 3).

TOPOGRAFI OCH TIDIGARE FYND

Flatmarksgravfält och boplatslämningar fanns på fyra nära intill varandra liggande åkrar (A-D, fig 1, 12). Åkrarna ligger på en sandig platå väster om Göta Älvs dalgång på norra Hisingen. Platån sluttar svagt mot sydväst. Vegetationen består av blandskog. Inom området finns och har funnits några få åkrar. De flesta är nu igenlagda och har börjat växa igen. Höjden över havet är 60-80 m. Platån täcks av en stenbemängd sandig morän. Ploglagret hade banats av till största delen. Enligt fornminnesregistret finns följande fornlämningar i den omgivande terrängen (fig 1): Rödbo 19 ett förstört gravfält, Rödbo 20 rest av en domarring, Rödbo 21 fyndplats för kolgröp, Rödbo 23 en stensättning och Rödbo 18 en fångstgrop. Genom område A:s läge intill domarringen Rödbo 20 har hela det undersökta gravfältet och boplatsen erhållit detta nummer. Domarringen har ej undersökts utan kvarligger. Övriga delar är slutundersökta.

I den s k Göteborgsinventeringen, som i Rödbo gjordes 1916, omtalas angående domarringen nr 20 att ägaren brutit upp stenarna i avsikt att odla upp marken. Någon odling blev dock inte av och stenarna ligger enligt uppgift från ägaren på sin ursprungliga plats. Gamla personer i trakten uppgav också att det tidigare skulle funnits 2 eller t o m 3 ringar.

Angående det förstörda gravfältet nr 19 erhöles 1916 uppgiften att man vid uppodling av marken vid grustaget hittat krukor. Markägaren gav följande beskrivning: "För ca 30 år sedan uppodlades marken genom svedjning och plöjning. Då funnos i 'plogdjupet' några krukor med benskrävor i, möjligen också kol. Krukorna voro små och föll sönder vid beröring. De voro övertäckta. Över varje kruka låg en flat sten. Någon förhöjning ovan jord kunde man inte märka".

GRÄVNINGSIAKTTAGELSER

Följande typer av anläggningar fanns:

gravar av två slag nämligen urnebrandgropar och brandgropar, härdar, sotfläckar, stenpackning.

Tabell A

	20 A	20 B	20 C
Gravar	10	3	
Urnebrandgropar	6		
Brandgropar	4		
Härdar	2	2	7
Sotfläckar	8	20	2
Stenpackning			1
Övrigt	1	1	

Fördelningen av olika anläggningar inom områdena är mycket varierande. Gravarna överväger inom område A, enstaka gravar finns inom område B medan de saknas inom område C. Härdar finns ett par inom område A, liksom inom område B medan de överväger inom område C. Utöver detta finns ett antal sotfläckar som eventuellt kan vara rester efter gravar eller härdar. Detta är beroende på plogdjupet och hur mycket som följt med vid matjordsavbaningen. En stenpackning påträffades inom område C med fynd av keramik och bränd lera. Stenpackningens funktion är okänd. Inom område D ytplockades fynd.

Tabell B

Anläggning	tolkning	form	stl (m)	djup (m)	nr	fynd	gr	GAM inv nr	C-14	benbest	Anm
20 A anl 1	brandgrop	oval	0,4x0,6	0,1	4	keramik br ben kol	8 28 4	49381:1 :2 :3	-	människa	anläggning beskrivning och fyndmängd stämmer dåligt
20 A anl 2	urnebrand- grop	oval	0,75x1,0	0,17	6	keramik br ben utanför inuti kol	476 148 193 43	49381:4 :5 :6 :7	2180 ± 145 BP = 230 ± 145 BC	människa adultus och infans 1	
20 A anl 3	urnebrand- grop	rund	0,55	0,15	3	lerkärl o keramik kol br ben utanför inuti	755 71 146 72	49381:8 :9 :10 :11	2255 ± 140 BP ± 305 ± 140 BC	människa	fig 5
20 A anl 4	urnebrand- grop	oval	0,6x0,75	0,05- 0,15 oregelb botten	5	lerkärl keramik kol br ben utanför inuti keramik flintavsl	355 509 40 26 93 1 1	49381:12 :13 :14 :15 :16 :17 :18			br ben även utanför ler- kärlet
20 A anl 5	urnebrand- grop (a) sotfläck (b)	runda	ca 0,5 (a) 0,2 (b)	0,25 (a) 0,0. (b)	2	(från a) lerkärl keramik br ben utanför inuti kol (kasserat)	414 168 74 220	49381:19 :20 :21 :22	-	människa	
20 A anl 6	hård	rund	0,6	0,15	9	kol br lera	194 14	49381:23 :24	2485 ± 110 - BP = 435 ± 110 BC		fig 8
20 A anl 7	brandgrop	rund	0,5	0,35	7	br ben kol flint- skärva (kass)	168 24	49381:25 :26	-	människa senilis	fig 7
20 A anl 8	sentida ned- grävning										utgår ur sam- manställningen
20 A anl 9											beskrivning saknas
20 A anl 10	sotfläck	oval	0,45x1,0	0,11	12	kol (kasse- rat)					
20 A anl 11	sotfläck	oval	0,5x0,7	0,15	11	kol (kasse- rat)					
20 A anl 12	sotfläck	oval	0,45x0,6	0,18 skål- formad	1	kol	2	49381:27	-	-	
20 A anl 13	sotfläck	rund	0,3	0,1							saknas på planen fig 3, läge obestämt
20 A anl 14	hård	oval	0,65x1,2	0,3		kol (förr- kommet)					
20 A anl 15	sotfläck	närmast rund	0,0x1,0	0,1							
20 A anl 16	brand- grop	rund	0,5	0,15	10	kol br ben	16 87	49381:28 :29	2020 ± 105 BP = 70 ± 105 BC	människa	
20 A anl 17	urnebrand- grop	rund	0,5	0,25	13	lerkärl br ben utanför inuti keramik kol sten m hål järnfragm	1470 116 362 170 75 3 1	49381:30 :31 :32 :33 :34 :35 :36	2170 ± 110 BP = 220 ± 110 BC	människa Adultus (okänt om de låg innuti el ut- anför krukans)	grävdes ut på museet

x Förbrukat vid C14-analys

Anläggning	tolkning	form	stl (m)	djup (m)	Fynd nr	gr	GAM inv nr	C-14	benbest	Anm
20 A anl 18	brandgrop	rund	0,6	0,2		ev samman- bl med fynd fr anl 19				ev samman- bl med fynd från anl 19
20 A anl 19	urnebrand- grop				14	lerkärl keramik kol br ben	539 14 8 2	49381:37 :38 :39 :40	människa (ej späd- barn)	grävdes ut in- ne på museet. ev sammanbl m fynd fr anl 18
20 A anl 20	sotfläck	oregelb rund	0,3x0,4	0,1						beskrivning saknas
20 A anl 21	sotfläck	oregelb	0,9x1,2	0,3x0,4	17	kol	82	49381:41		
20 B anl 1,2, 4-8, 13, 19, 21, 22.	sotfläck		0,2x1,0	0,02x0,1		några spridda kolbitar (kasserade)				förmodl res- ter av gravar och /el hård- ar
20 B anl 3	hård	rund	1,3	0,3 oklar begr	3	kol	1	49381:42		
20 B anl 9	sotfläck		1x1,5	0,2 ojämn	9	keramik hartstättn	33 32	49381:43 :44		ev grav
20 B anl 10	sotfläck		0,2	0,1 skål- form	10	kol	2	49381:45		
20 B anl 11	sotfläck	oregelb	0,8	0,2	11	kol	5	49381:46		
20 B anl 12	sotfläck		0,4	0,3		kol (kasserat)				
20 B anl 14	sotfläck	avlång	0,2x0,4	0,01						
20 B anl 15	sotfläck	oregb	0,15x0,2	0,25						
20 B anl 16	brandgrop	rund	0,6	0,2 rundad	16	kol br ben	134 1	49381:47 :48	330 ± medelstort 95 BP däggdjur (hund/ = 1620 ± fårstorlek) 95 AD	
20 B anl 17	hård	rund	2,5	0,3 0,5 i höjd flack oregel- bunden	17	kol	133	49381:49	2140 ± 105 BP = 190 ± 105 BC	
20 B anl 18	sotfläck	rund	0,4	0,05						
20 B anl 20	sotfläck	oval	0,45x1,0	0,15 rundad men ojämn botten	20	kol	1	49381:50		
20 B anl 23	sotfläck	rund	0,7	0,2	23	kol	43	49381:51		
20 B1 grav 1	urnebrand- grop		0,9 tills med grav 2	0,1	-	lerkärl in- re krukan	820	49381:52	± 2460 Maturus ± 120 BP sannolikt = 510 kvinna ± 120 BC	grav 2 ska- dad v anlägg- nad därav ygre än grav 2? Låg i vänstr delen av åkern (fig 6), Ej mark på planen (fig 3)
20 B1 grav 2	urnebrand- grop	rund		0,25	-	lerkärl krukskärv- or järnfragm av nål 4 st (3 del av nål varav en med böjning br ben kol	1349 179 2 735 100	49381:58 :59 :60 :61 :62	2290 ± 120 BP = 340 ± 120 BC	skärs av grav 1 således äldre än grav 1, C14 stämmer ej, låg i västra delen av åkern, ej mark på planen (fig 3).

Anläggning	tolkning	form	stl (m)	djup (m)	nr	fynd	gr	GAM inv nr	C-14	benbest	Anm
20 C anl 1,2	matjords- fläck					-					utgår ur sam- manställningen
20 C anl 3	hård	oregel- bunden	0,2-0,5 x1,0	0,1-0,16 oregelb	3	kol	5	49381:68	-		
20 C anl 4	hård	oval	0,5-0,7 x1,0	0,1-0,14 oregelb	4	kol	1	49381:69	2460 ±		
20 C anl 5	hård	oregel- bunden	2,0	0,15	5	br ben flintav- slag kol x	1 1 8	49381:70 71 72	210 BP =510 ±210 BC		
20 C anl 6	Stenpackn	triangu- lär m sida m utbuktn	1,2-1,3	0,25 oregelb	6	keramik br lera kol	40 35	49381:73 :74 :75	2200 ± 90 BP =250 ± 90 BC		(fig 11)
20 C anl 7	hård	oregel- bunden	1,0	0,15	7	kol	4	49381:76			(fig 9)
20 C anl 8	hård	oregel- bunden	1,02	0,1	8	br lera kol	5 35	49381:77 :78	2490 ± 110 BP = 540 ±110 BC		
20 C anl 9	hård	rund	1,3	0,2 flat botten	9	kol	368	49381:79	2290 ±110 BP = 340 ± 100 BC		(fig 9)
20 C anl 10	sotfläck	rund	0,5	0,1		-					
20 C anl 11	sotfläck	?	0,6x1,1	?		-					
20 C anl 12	hård	oval	?	?	12	keramik br lera kol flinta 2 st pärla 1 1 st	3 2 7 2 1 1	49381:80 :81 :82 :83 :84			ev grav
ytplockat						avslag 1 st flinta avslag m retusch i	5 109	49381:85 :86			

* Förbrukat vid C14-analys

ANLÄGGNINGARNA

Nedanstående tabell har ställts samman. Gravtyperna har översatts till den terminologi som använts av Kjerstin Cullberg. (Cullberg 1973, sid 21). Tveksamheter vid bestämningen anges i anmärkningskolumnen.

Terminologi

Flatmarksgravar:	Gravar utan överbyggnad av hög eller röse. Markering med rest sten eller klumpsten kan förekomma.
Markering:	Rest sten eller klumpsten, synliga ovan markytan, samt placerade på eller invid anläggningen.
Täckhäll:	Flat sten, placerad över eller i ytan av den nedgrävda gravgömmen.
Locksten:	Placerad som lock över gravkärl.
Bottenplatta:	Sten, åtminstone på översidan flat, på vilken gravkärl ställts.
Brandgrav:	Grav med brända ben efter den gravlagde.
Urnegrav:	Urna med brända ben utan kol eller sot.
Bengrop:	Grop med brända ben utan kol eller sot.
Urnebrandgrop:	Urna med brända ben och kol/sot.
Brandgrop:	Grop med brända ben och kol/sot. Krukskär- vor (dock ej helt kärl) kan förekomma.

Gravarna var av två slag urnebrandgropar, 6 st (fig 5-6) och brandgropar 4 st (fig 7). Till detta kommer några anläggningar som möjligen kan vara gravar (Cullberg 1973 sid 28) nämligen sådana anläggningar som innehåller keramik och/eller hartstätning men saknar brända ben. Detta gäller anläggningarna 20 B anl 9 (sotfläck), 20 C anl 6 (stenpackning), (fig 11) och 20 C anl 12 (hård). Dessa ingår ej i nedanstående beskrivning av gravarna om detta ej särskilt påpekas.

Markering ovan jord saknas genomgående. Detta innebär dock inte att sådana ej förkommit. I uppgiften från 1916 att uppodling skett vid Rödo 19 finns ingenting sagt om att stenar röjdes bort. I anslutning till 20 A anl 5 fanns en sotfläck som möjligen skulle kunna vara en grop efter en rest sten. Gropen var dock mycket grund.

Intill 20 A anl 2, 0,3 m NO om urnebrandgropen fanns en svagt markerad sotfläck 0,08 x 0,15 m stor och 0,17 m djup. Detta kan möjligen vara spår efter en markering med en träpåle. Även intill 20 A anl 3 (fig 5) fanns en sotfläck 0,2 m i diam som skulle kunna vara detsamma. Uppgift om djup saknas.

Täckhäll och locksten om sådana har funnits har de följt med vid matjordsavbaningen. Intressant är uppgiften från Göteborgs-inventeringen att man vid gravfältet Rödbo 19, i anslutning till 20 A, funnit krukor vid uppodling. Över varje kruka låg en flat häll.

Bottenplatta saknas.

Annan stenkonstruktion över gropen finns endast i 20 C anl 6 (fig 11). Denna tillhör de anläggningar som möjligen skulle kunna vara gravar. Anläggningen utgjordes av en triangulär stenpackning.

Gravgömman låg genomgående i en nedgrävd grop.

Gropens diameter i ytan varierar mellan 0,4 och 1,0 m. *Formen* är vanligen rund (6 st) medan några är ovala (4 st). *Djupet* varierar mellan 0,1 och 0,35 m.

Stenar i gropen saknas med undantag för en mindre sten i ytan av 20 A anl 7. Intill 20 A anl 4 fanns ett jordfast block. I två av de som bedömts möjligen kunna vara gravar förekommer sten: i 20 C anl 6 (fig 11) som stenpackning och i 20 C anl 12 finns några större stenar i botten.

Brandgravar. Samtliga är brandgravar med delvis riklig förekomst av *kol* och *sot*. *Benbehållaren* är genomgående i alla urnebrandgropar av keramik. Hartstätning finns i den som möjlig grav bedömda anläggningen 20 B anl 9.

Benens placering för flertalet urnebrandgropar är uppgiften att de brända benen fanns i och omkring kärlet. 20 A anl 17 skiljer ut sig genom beskrivningen: brända ben vid nedre delen av krukkan. Om detta innebär någon reell skillnad i förhållande till de övriga kan ej avgöras.

För brandgroparna finns olika beskrivningar. För 20 A anl 7 (fig 7) och 20 A anl 16 fanns koncentration av brända ben i botten. För 20 A anl 1, 20 A anl 18 och 20 B anl 16 uppges att

det fanns fragment av brända ben i ytan eller strax under. Uppgift för 20 A anl 19 saknas.

Härdarna (fig 8-9), såväl runda (4 st), ovala (3 st), som oregelbundna (4 st). Diametern för de runda varierade mellan 0,6 och 2,5 m och djupet mellan 0,15 och 0,3 m. I ett fall finns angivet att botten var flat. De ovala omkring 0,5 x 1,0 m stora med ett djup på 0,1-0,3 m. För de oregelbundna var djupet endast 0,1-0,15 m och storleken upp till 2 m.

FYNDBESKRIVNING *Keramik*

Anläggning	Tillstånd	Mått (cm)		Botten (cm)		Mynning (cm)		Yta	Gods-	Fig	Anm
		höjd	diam	diam	vinkel	form	kant diam		tjocklek		
20 A anl 1	skärvor	-	-	-	-	-	-	slät	5 mm	-	
20 A anl 2	skärvor	-	-	-	trubbig	-	-	ev rabb	5 mm	-	
20 A anl 3	botten stor del av buken	>17	17,5	10	trubbig	-	-	slät	7 mm	13	
20 A anl 4	botten och delar av buken	>7	>16	11	trubbig	-	-	slät	7 mm	-	
20 A anl 5	stora delar av buken och del av mynning	>12,5	24	12,5	trubbig	utvidgad	tvärt avskuren (1 cm under kanten 13 cm)	slät	6 mm	-	På kärlets insida fastbrända rester av något som funnits i krukans.
20 A anl 17	botten och stor del av boken	>21,5	21	12	rät, 1 cm upp vinklad utåt	-	-	delvis skrovlig	rel tjock	14	Överkanten är upplöst och betydligt tjockare än kärlet i övrigt. Kärlet är ovalt till formen, verkar hoptryckt.
20 A anl 19	botten och nedre delen av boken	>12	>16	9,5	rät, 0,5 cm upp vinklad utåt	-	-	slät	7 mm	15	
20 B anl 9	skärvor varav 1 bottenkantbit	-	-	15	närmast rät x)	-	-	slät	7 mm	-	x) Godset flagnat utsidan saknas
20 B:1 grav 1 49381:52	botten och bukens nedre del	>7	-	15	mycket trubbig utpressad av krukans som stått inuti	-	-	slät	10-20 mm	17	
20 B:1 grav 1 49381:54	botten och delar av buken	>4	15	14,5	trubbig	-	-	slät	6-10 mm	17	
20 B:1 grav 2 49381:58	botten, största delen av buken och ca 2/3 av mynningen	25	21	8,5	trubbig	-	tvärt avskuren 15,5, 3 cm under 14,5 cm	slät	6-10 mm	16	
20 C anl 6	några skärvor	-	-	-	-	-	-	slät	8 mm	-	
20 C anl 12	några skärvor varav 1 mynningskantbit	-	-	-	-	-	avrundad	slät	7 mm	-	

Keramik finns i 11 anläggningar. I 20 B:1 har tre kärl kunnat sammanfogas. I övriga finns inte något som tyder på att det funnits mer än ett kärl i varje anläggning. Av de totalt 13 kärlen har 9 kunnat hopfogas delvis (fig 13-18). De flesta består av större delen av botten samt varierande delar av buken. Endast i ett fall finns kärlet till hela sin höjd (fig 16). Höjden är i detta fall 25 cm. Där största diametern har kunnat mätas varierar denna mellan 17,5 och 24 cm.

Bottens diameter varierar mellan 8,5 och 15 cm. Vinkeln mellan botten och sida är i samtliga fall trubbig, i två fall med en liten avsats på 0,5-1 cm innan buken vinklar utåt.

Formen på kärlen är jämt rundad. I tre fall finns delar av mynningskant. Dessa visar en tvärt avskuren kant i två fall, och i ett fall avrundad mynningskant. Mynningen är i de två fall där detta kunnat konstateras vidgad. Mynningsdiametern är 14 och 15,5 cm. Ytan är i de flesta fallen slät. På ett par kärl är den delvis skrovlig, eventuellt rabbad. Godstjockleken är vanligast 6-7 mm med variationer mellan 5-10 mm. I ett fall finns bitar på upp till 20 mm tjocklek. Oftas är godset relativt finmagrat men i ett par fall finns enstaka större magringskorn.

Brända ben härrör med ett undantag från människa (Exkurs 2). Endast i ett fall har känsbestämning kunnat göras, 20 B:1 grav 1. Där rör det sig sannolikt om en kvinna. Åldersbestämning har kunnat göras i några fall. Fördelningen framgår av tabell. I två av gravarna har materialet givit två olika åldersbestämningar, i 20 A anl 2 och 20 A anl 17. Från 20 B anl 16 finns tre fragment av medelstort däggdjur (hund/fårstorlek).

<i>Ålder</i>	<i>Anläggning (fig 2-4)</i>
Infans I (0-7 år)	20 A anl 2
Infans II (7-20 år)	-
Adultus (20-40 år)	20 A anl 2, 20 A anl 3, 20 A anl 17, 20 B:1 grav 2
Maturus (40-60 år)	20 A anl 17, 20 B:1 grav 1
Senilis (60- år)	20 A anl 4?, 20 A anl 7

Ej åldersbestämda ben från 20 A anl 1, 20 A anl 5, 20 A anl 16 och 20 A anl 19.

Järnfibula (fig 18) från anläggningen 20 B:1 grav 1 kan inte bestämmas närmare till form. Bevarat är delar av spiralen och nålen. En böjning på nålen kan möjligen tyda på att det kan vara en nål av äldre förromersk typ (Rullhuvudnål el dyl not 1). Från 20 B:1 grav 2 finns flera delar till en nål och ett obestämbart fragment. Ett likaså oidentiferat järnfragment finns från 20 A anl 17.

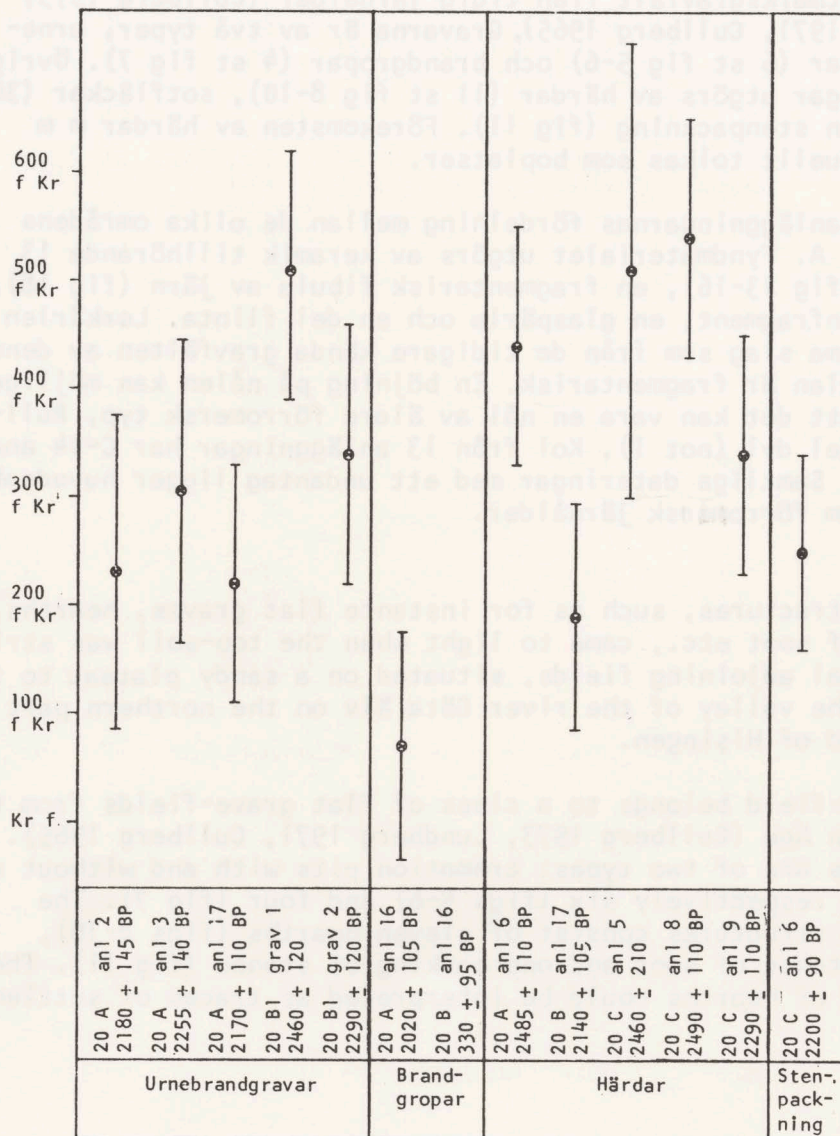
Mycket liten *glaspärla* diam 3 mm till formen närmast cylindrisk med något konvexa sidor hittades i 20 C anl 12.

Övriga fynd utgöres av *bränd lera* varav några bitar från 20 C anl 6 har formats i rät vinkel. Av *flinta* finns kärna, spån med retusch och avslag utan retusch.

DATERING

Undersökningen omfattade gravfält med brandgropar och urnebrandgropar under flat mark med eventuell markering av resta stenar eller träpålar och i anslutning till dessa härdar, sotfläckar m m. Gravfältet tillhör en typ av tidiga järnåldersgravfält vilka är relativt vanliga i Göteborgsområdet (Cullberg 1973, sid 11). Dessa gravfält kan dels vara tämligen blygsamma med endast några enstaka anläggningar och dels vara av betydande storlek med upp till 200 gravar. Rönning bör betraktas som ett mellanstort gravfält av denna typ. Även kombinationen av gravar och andra lämningar såsom härdar, sotfläckar m m förekommer på andra lokaler (Cullberg 1965, Lundberg 1971 m fl).

C-14

Sammanlagt 13 kolprover har C-14 analyserats. Dessa har fördelats över såväl gravar som övriga lämningar. Samtliga dateringar med ett undantag ligger i huvudsak inom förromersk järnålder. Undantaget utgörs av brandgropen 20 B anl 16 där kolet daterats till 1620 ± 95 AD. Någon förklaring till denna sena datering kan inte ges. Någon skillnad mellan de olika anläggningstyperna eller mellan de olika områdena går ej att urskilja.

Datering till tidig järnålder bekräftas av fynden med en järnfibula (fig 18) vars form dock inte kunnat fastställas närmare på grund av dess fragmentariska skick (en böjning på nålen kan möjligen tyda på att det kan vara en nål av äldre förromersk typ, rullhuvudnål eller dylikt, not 1), och av keramiken (fig 13-16).

SAMMANFATTNING

Ett 50-tal anläggningar i form av flatmarksgravar, härदार, sotfläckar m m hade framkommit vid matjordsavbänning på flera nära intillvarandra liggande åkrar (fig 1) på en sandig platå väster om Göta älvs dalgång på norra Hisingen (fig 2-4, 12).

Gravfältet tillhör den i Göteborgsområdet relativt vanliga typen av flatmarksgravfält från tidig järnålder (Cullberg 1973, Lundberg 1971, Cullberg 1965). Gravarna är av två typer, urnebrandgropar (6 st fig 5-6) och brandgropar (4 st fig 7). Övriga anläggningar utgörs av härदार (11 st fig 8-10), sotfläckar (30 st) och en stenpackning (fig 11). Förekomsten av härदार m m kan eventuellt tolkas som boplatser.

Angående anläggningarnas fördelning mellan de olika områdena se tabell A. Fyndmaterialet utgörs av keramik tillhörande 13 lerkärl (fig 13-16), en fragmentarisk fibula av järn (fig 18), några järnfragment, en glaspärla och en del flinta. Lerkärlen är av samma slag som från de tidigare kända gravfälten av denna typ. Fibulan är fragmentarisk. En böjning på nålen kan möjligen tyda på att det kan vara en nål av äldre förromersk typ, Rullhuvudnål el dyl (not 1). Kol från 13 anläggningar har C-14 analyserats. Samtliga dateringar med ett undantag ligger huvudsakligen inom förromersk järnålder.

SUMMARY

Some 50 structures, such as for instance flat graves, hearths, patches of soot etc., came to light when the top-soil was stripped off several adjoining fields, situated on a sandy plateau to the west of the valley of the river Göta älv on the northern part of the island of Hisingen.

The grave-field belongs to a class of flat grave-fields from the Early Iron Age (Cullberg 1973, Lundberg 1971, Cullberg 1965). The graves are of two types: cremation pits with and without urns numbering respectively six (figs 5-6) and four (fig 7). The remaining structures consist of eleven hearths (figs 8-10), thirty patches of soot and one packing of stones (fig 11). The existence of hearths could be interpreted as traces of settlement.

The distribution of the structures in the different areas is recorded in table A. The finds consist of pottery deriving from 13 different vessels (figs 13-16), a fragmentary iron brooch (fig 18), some iron fragments, a glass bead, and some flint. The pottery is the same as that found in previously known grave-fields of this class. The brooch is fragmentary. A bend in the pin may indicate that it is a pin of the Pre-Roman type with a rolled-up head or something of that kind (note 1).

Berit Sandberg

NOTER:

- 1) Enligt uppgift av Kjerstin Cullberg i PM om Rödbo 20 B:1 i GAM:s arkiv.

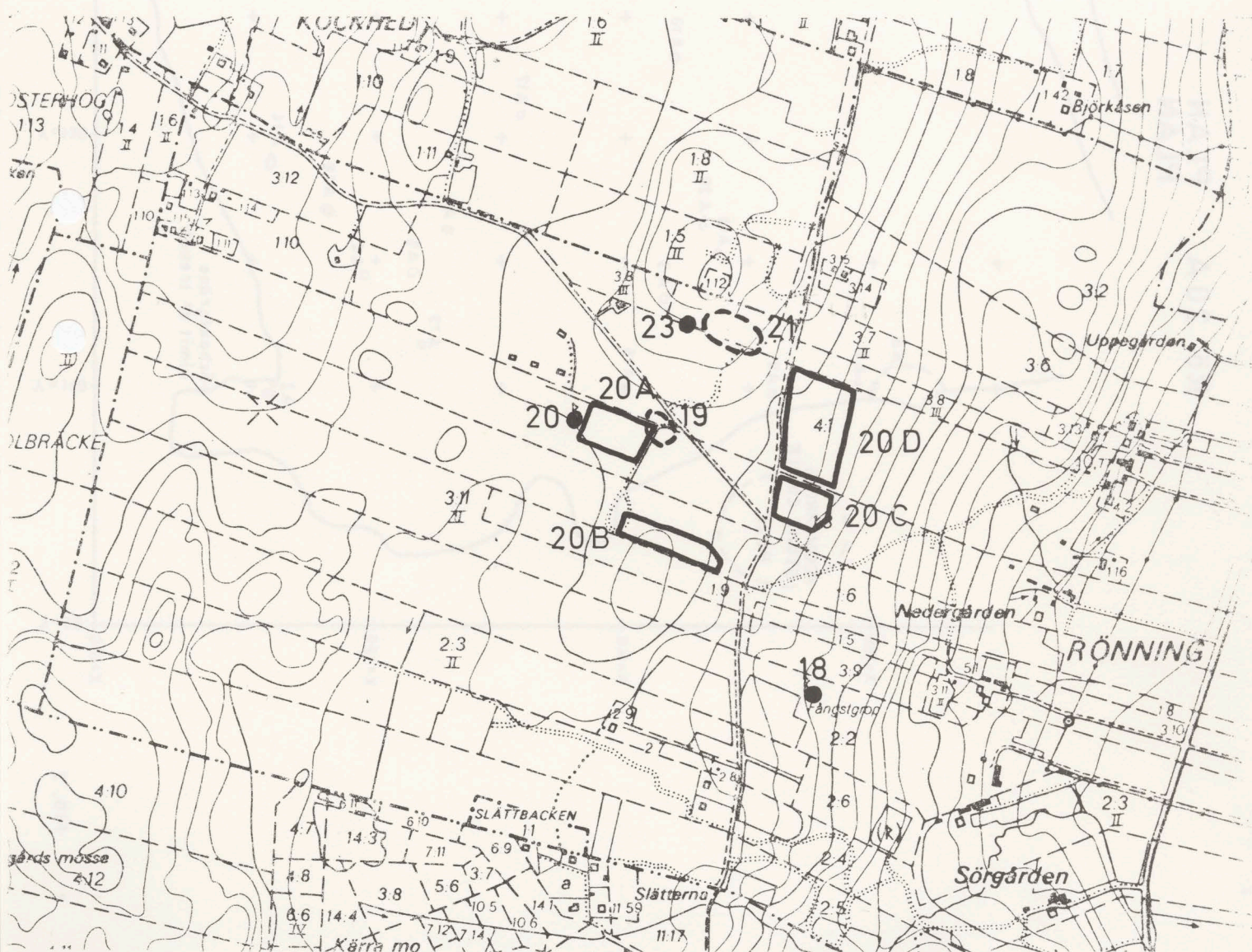
LITTERATURFÖRTECKNING:

- 1) Cullberg, Carl, Tynnered. Hällkista - boplats - gravfält. Fynd 1965. Göteborg 1965 sid 72-97.
- 2) Cullberg, Kjerstin, Ekehögen - Backa Röd - Valtersberg. Göteborg 1973.
- 3) Lundberg, Monica, Gravfält och boplatssområde, förromersk järnålder 16:31 Fyndrapporter 1971. Göteborg 1971.

Ekonomisk karta med undersökningsområdena
och intilliggande fornlämningar markerade.
Skala 1:10 000

Economic map showing the investigated areas
and prehistoric monuments nearby.
Scale 1:10 000

This is a detailed topographic map of the Rönninge area in Sweden. The map features contour lines indicating elevation, with peaks reaching up to 100 meters. Major roads are shown as solid lines, and smaller roads as dashed lines. The Götä älv river flows through the eastern part of the map. Numerous settlements are labeled, including Rönninge, Halleröd, and Götä älv. A scale bar at the bottom indicates distances in kilometers, ranging from 0 to 10 km. The map also shows various geographical features like hills and valleys.

Rö 20 A PLAN PLAN

16

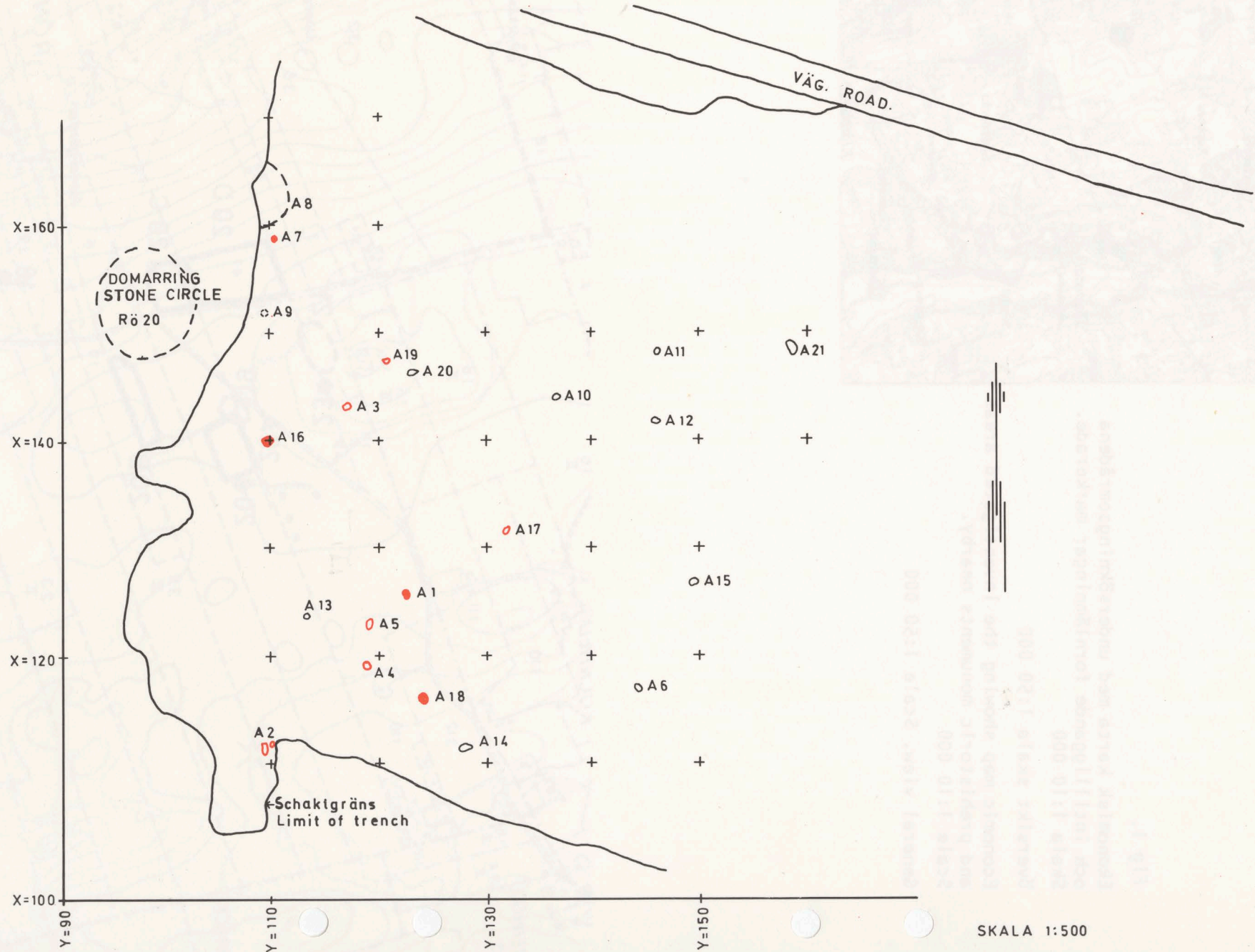

FIG. 2

Rö 20B PLAN PLAN

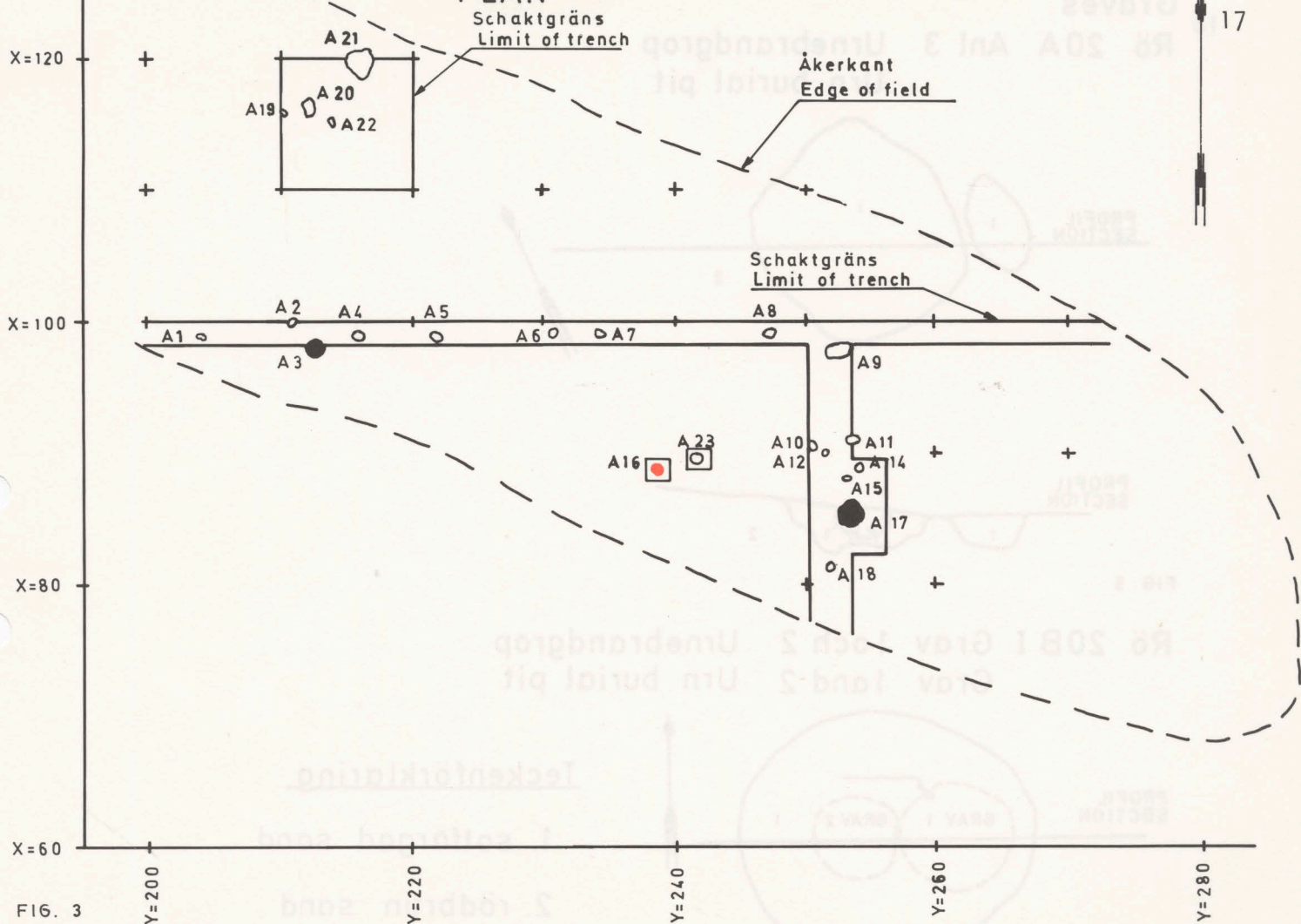

FIG. 3

Rö 20 C PLAN PLAN

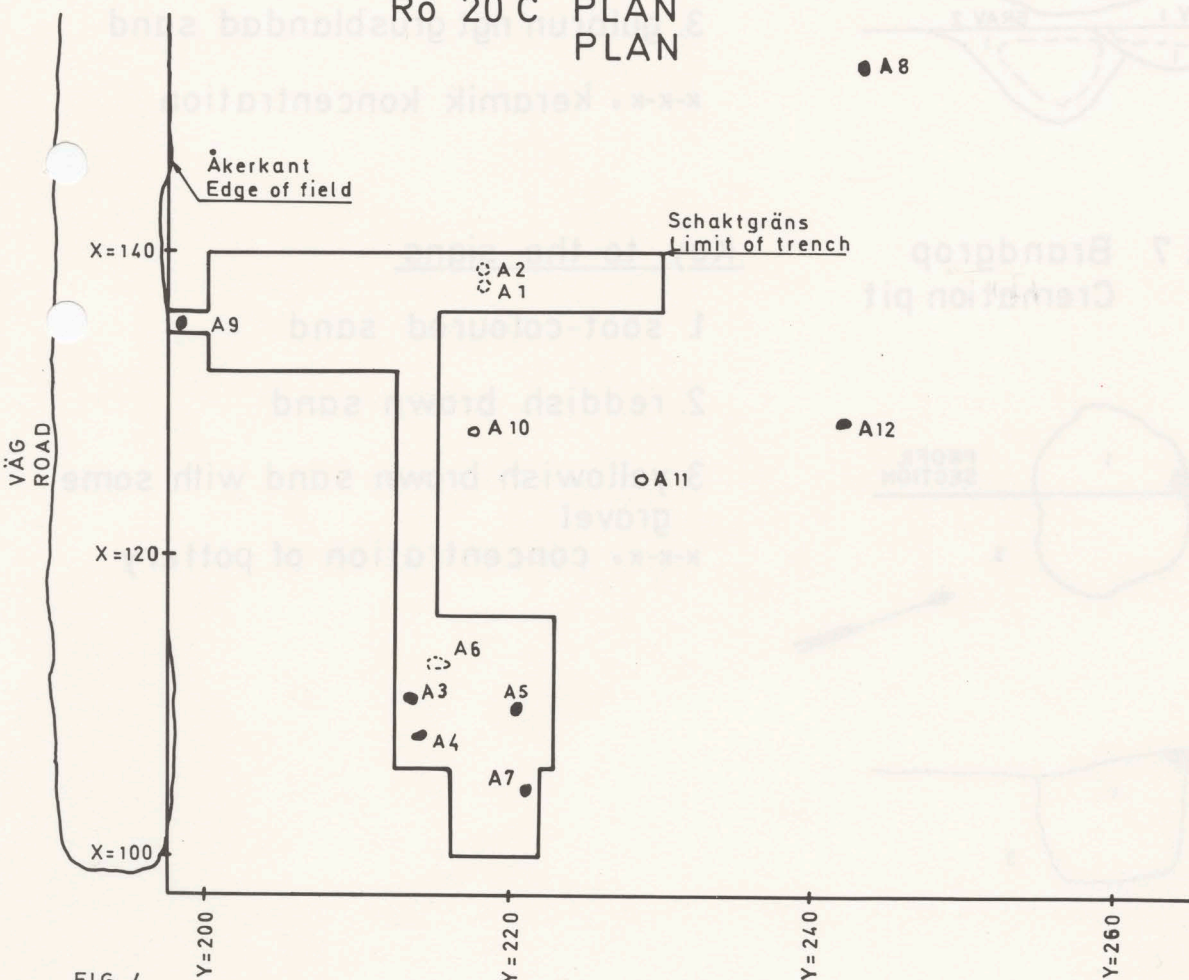

FIG. 4

Gravar
Graves

18

Rö 20A Anl 3 Urnebrandgrop
Urn burial pit

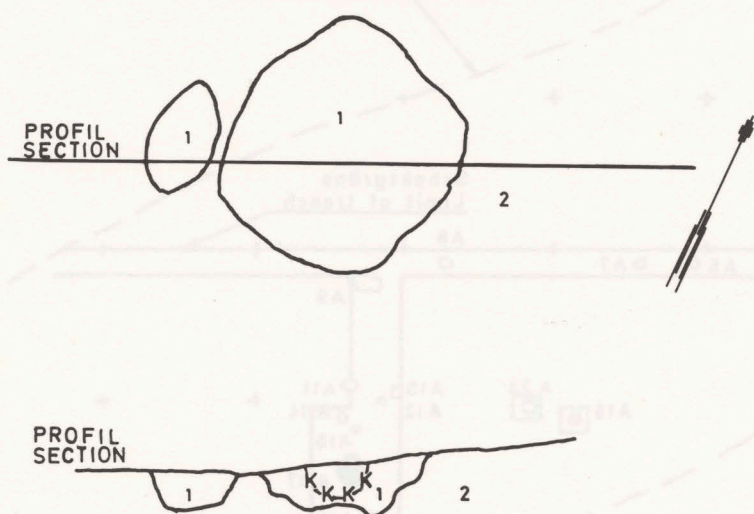

FIG 5

Rö 20B I Grav 1 och 2 Urnebrandgrop
Grav 1 and 2 Urn burial pit

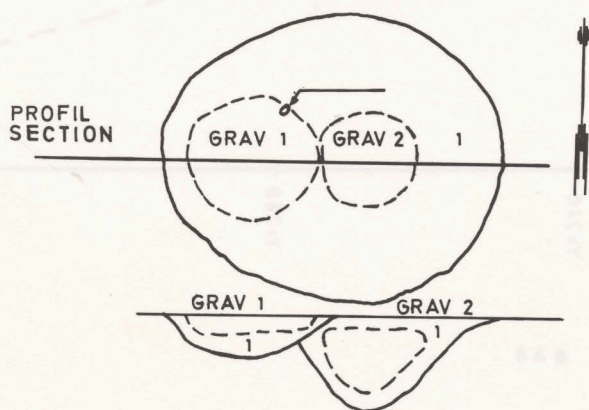

FIG. 6

Teckenförklaring

1. sotfärgad sand
2. rödbrun sand
3. gulbrun ngt grusblandad sand
- k-k-k = keramik koncentration

Rö 20 A Anl 7 Brandgrop
Cremation pit

Key to the signs

1. soot-coloured sand
2. reddish brown sand
3. yellowish brown sand with some gravel
- k-k-k = concentration of pottery

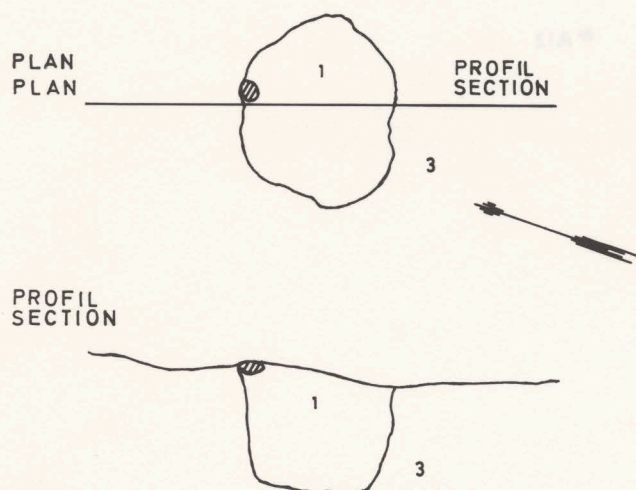

FIG. 7

Härdar Hearths

Rö 20C Anl 7

Rö 20 A Anl 6

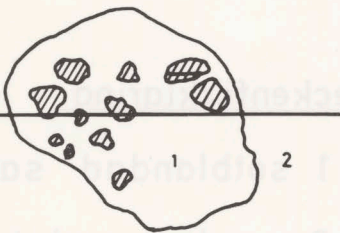
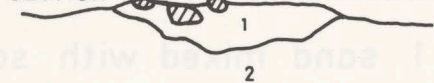
PLAN
PLANPROFIL
SECTIONPROFIL
SECTION

FIG. 8

Rö 20 C Anl 9

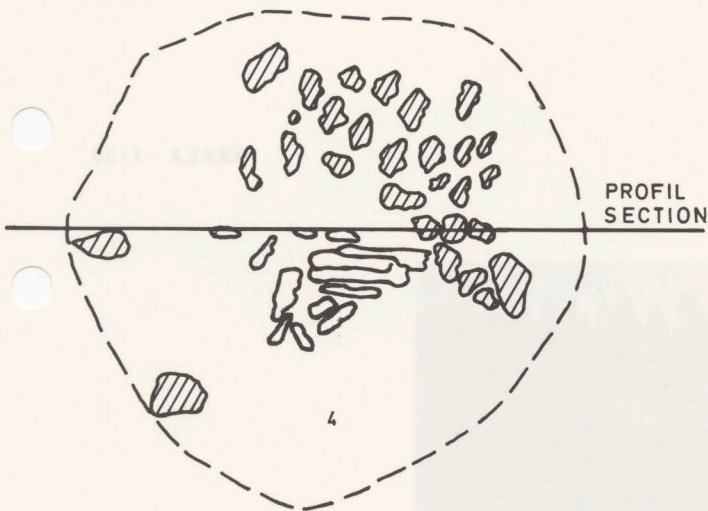
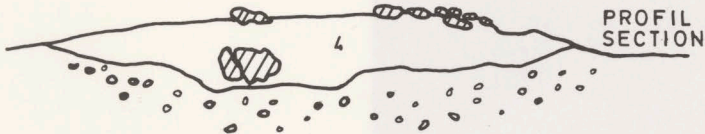
PLAN
PLANPROFIL
SECTIONPROFIL
SECTION

FIG. 10

PLAN
PLANPROFIL
SECTIONPROFIL
SECTION

FIG. 9

Teckenförklaring

- 1 sotfärgad sand
- 2 gulbrun sand
- 3 moigt sandigt grus
- 4 sotig grusblandad sand

Key to the signs

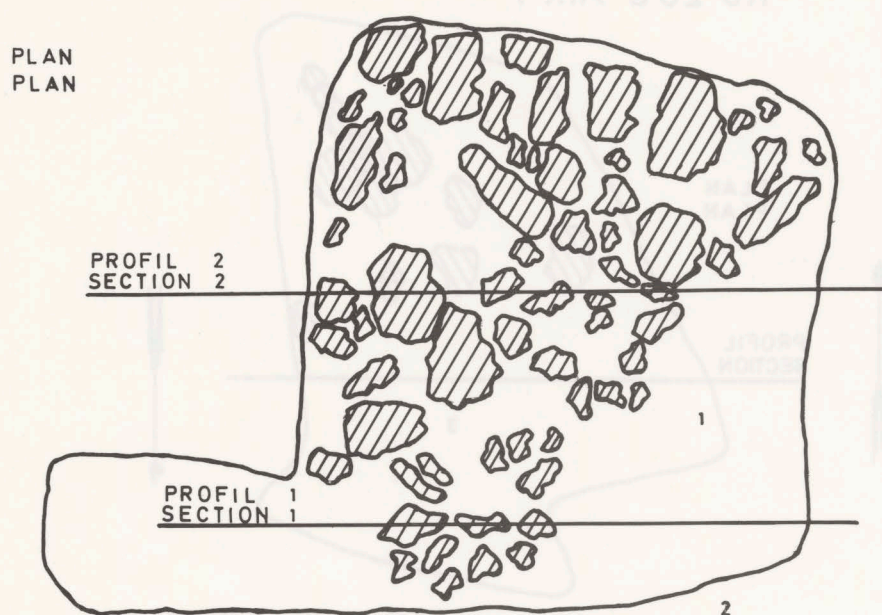
- 1 soot-coloured sand
- 2 yellowish brown sand
- 3 silty sandy gravel
- 4 sooty gravelly sand

SKALA 1:20

20 Stenpackning
Stone packing

Rö 20 C Anl 6

PLAN
PLAN

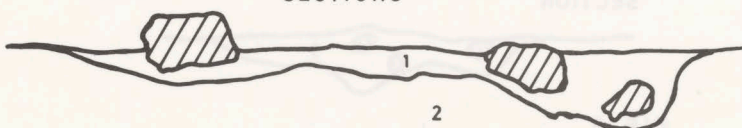

Teckenförklaring

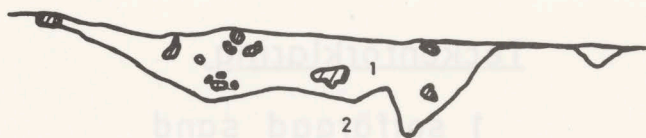
- 1 sotblandad sand
- 2 sandigt moigt grus

PROFILER
SECTIONS

PROFIL 2
SECTION 2

PROFIL 1
SECTION 1

Key to the signs

- 1 sand mixed with soot
- 2 sandy silty gravel

FIG 11

SKALA 1:20

Fig 12.

Översikt över område A från sydväst.

General view of area A, seen from the south-west.

B 9210

Fig 12.

Översikt över område A från sydväst.

General view of area A, seen from the south-west.

B 10070

Fig. 13
Lerkärl, anl 3
Pottery vessel
inv nr. 49381:8

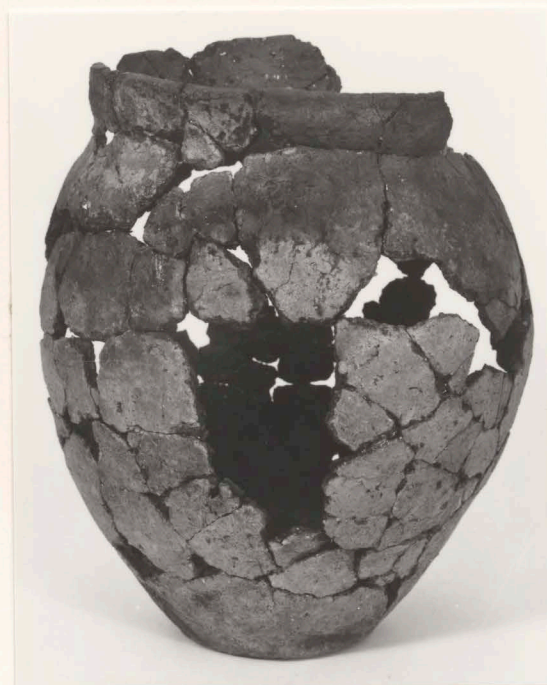
B 10071

Fig. 14
Lerkärl, anl 17
Pottery vessel
inv nr. 49381:30

B 10072

Fig. 15
Lerkärl, anl 19
Pottery vessel
inv nr. 49381:37

B 10073

Fig. 16
Lerkärl, grav 2
Pottery vessel grave2
inv nr. 49381:58

B 9230

Fig. 17
Lerkärlen, grav 1
The pottery vessels, grave 1
inv nr. 49381:54

Skala 1:3

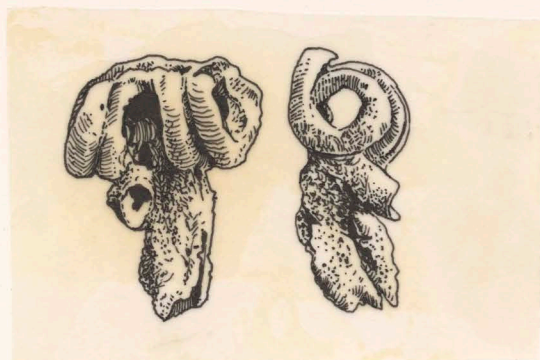

Fig. 18
Fibula, grav 2
Brooch, grave 2
inv nr. 49381:60

Skala 1:1